

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی
د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۲۴۹ (از ۱ الی ۸ ثور ۱۳۹۷ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط محققین مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار و پالیسی ساز از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می خوانید:

مقدمه ۲

افغان - چین ستراتژیکه ملگرتیا او پر سیمه یې اغېزې

کابل-بیجینگ پراخېدونکې اړیکې ۴

د چین زیاتېدونکې لېوالتیا ۵

پر افغان-پاک اړیکو د چین اغېز ۶

سیمه ییز سیاستونه ۷

چالش های موجود در برابر انتخابات پارلمانی پیشرو

تأخیر در برگزاری انتخابات پارلمانی ۱۰

چگونگی پروسه انتخابات ۱۱

چالش موجود در برابر انتخابات ۱۲

آیا انتخابات سرتاسری و شفاف خواهد بود؟ ۱۳

مقدمه

چين په سيمه کې د افغانستان هغه ځواکمن گاونډی دی، چې په وروستيو کلونو کې يې له افغانستان سره په بېلابېلو برخو کې خپلې مرستې زياتې کړې او په افغانستان کې د اغېزناک رول لوبولو په لټه کې دی.

خو ورځې وړاندې، د افغانستان د ملي امنيت شورا سلاکار حنيف اتمر چين ته په يوه درې ورځني سفر کې د هغه هېواد له مرستيال ولسمشر وانگ چي شان، بهرنيو چارو وزير وانگ يي، لوی درستيز لي زوچيک، د ملي امنيت له سلاکار او نورو جگپوړو چارواکو سره وکتل. په دغو ليدنو کې د نورو موضوعاتو ترڅنگ نوموړي له چين څخه وغوښتل، چې د افغان سولې په بهير کې د پاکستان د عملي همکارۍ لپاره پر دغه هېواد له خپل نفوذ څخه په استفادې همکاري وکړي. دا سفر داسې مهال کېږي، چې په دې وروستيو کې د افغانستان او پاکستان ترمنځ د اړيکو رغولو هڅې پيل شوې دي او په همدې موخه د پاکستان لومړي وزير هم کابل ته سفر وکړ. د دې اوونۍ د تحليل په لومړۍ برخه کې پر همدې موضوع شننه لولۍ.

د تحليل په دويمه برخه کې بيا د راروانو پارلماني ټاکنو په اړه لولۍ. ټاکل شوې د ولسي جرگې او ولسواليو شوراگانو ټاکنې له درې کلن ځنډ وروسته داسې مهال وشي، چې خپله د ټاکنو کميسيون د غړو په اند د افغانستان اوسنی وضعیت د معياري ټاکنو لپاره مساعد نه دی. همدا لامل دی، چې د رايې ورکونکو د نومليکني د بهير له پيل کابو دوې اوونۍ تېرېږي، خو لا هم په دې پروسه کې د بېلابېلو لاملونو له کبله د خلکو د گډون کچه خورا ټيټه ده. دا چې راروانې ټاکنې به له کومو ستونزو او ننگونو سره مل وي، هغه پوښتنه ده، چې دلته يې د نورو ورته پوښتنو ترڅنگ د ځوابولو هڅه شوې ده.

افغان - چين ستراتېژيکه ملگرتيا او پر سيمه يي اغېزې

حکمت الله ځلاند / د ستراتېژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز

چين د سيمې هغه هېواد دی، چې په نورو هېوادونو کې استعماري موخې نه لري او له همدې کبله په ټوليز ډول د سيمې له هېوادونو سره دوستانه اړيکې هم لري. له تېرو څو کلونو راهيسې په ځانگړې توگه له ۲۰۱۴ راوروسته، چې له افغانستانه د بهرنيو ځواکونو ډېره برخه ووتل، چين د افغانستان په لور پاملرنه زياته کړې ده؛ دغه راز په افغانستان کې د ملي يووالي حکومت له جوړېدو راوروسته افغانستان هم چين ته په خپل بهرني سياست کې ځانگړې ځای ورکړی دی.

په تېرو دريو کلونو کې د دواړو هېوادونو د جگ پورې چارواکو سفرونه او ليدنې کتنې زياتې شوې دي، چې په همدې لړۍ کې د افغانستان د ملي امنيت شورا سلاکار محمد حنيف اتمر هم تېره اوونۍ د چين د مرستيال ولسمشر په رسمي بلنه بيجينگ ته سفر وکړ او هلته يې د چين له جگ پورې سياسي او نظامي چارواکو سره وکتل.

چين ته د حنيف اتمر سفر په اوسني وخت کې د نورو مسائلو ترڅنگ، د افغانستان او پاکستان ترمنځ د شته بې باوريو له منځه وړلو او د افغانستان په سوله او ثبات کې د پاکستان د صادقانه همکارۍ لپاره مهم گڼل کېږي.

دا چې کابل-بيجينگ اړيکې په کوم لوري روانې دي او د افغانستان-چين ملگرتيا تراوسه پر کابل-اسلامآباد اړيکو څه اغېزې بڼدلې؟ دا او ورته نورې هغه پوښتنې دي، چې دلته يې د ځوابولو هڅه شوې ده.

کابل-بیجینگ پراخېدونکې اړیکې

که څه هم دواړه هېوادونه د لرغونو اړیکو اوږد تاریخ لري؛ خو د دیپلوماتیکو اړیکو پر پیل يې ۶۳ کلونه اوږي، چې په دې ټوله دوره کې د دواړو هېوادونو اړیکې دوستانه پاتې شوې او دغه هېواد د افغانستان په لور منفي دريځ نه دی لرلی. همدا لامل دی، چې افغانان د چین په تړاو مثبت فکر او تصور لري.

له نورو هېوادونو سره د افغانستان په دوه اړخیزو اړیکو کې افغان-چین یوازېنۍ اړیکې دي، چې په تېره یوه نیمه لسيزه کې يې هم بې ثباتي نه ده تجربه کړې. د حامد کرزي د واکمنۍ په دواړو دورو او په ځانگړې توگه دویمه دوره کې د کابل-واشنگټن اړیکو د خرابوالي له کبله دا اړیکې تودې شوې؛ خو د ملي یووالي حکومت له راتگ سره یوه نوي پړاو ته داخلې شوې.

د ملي یووالي حکومت په درې کلنه موده کې چین د افغانستان په قضیه کې خپله ښکېلتیا زیاته کړه. افغانستان ته د جگ پورو چینایي چارواکو د سفرونو ترڅنگ يې، د افغان سولې بهیر په څلوراړخیزو مذاکراتو کې برخه واخېسته، د افغان-پاک اړیکو د رغولو لپاره يې د بهرنیو چارو وزیرانو په کچه درې اړخیزې غونډې پیل کړې او له کابل سره يې په پوځي ډگر کې هم خپلې مرستې زیاتې کړې.¹

د ۲۰۱۷ کال په اکتوبر کې د چین د کمونست گوند په ۱۹مه کنگره کې د افغانستان او چین په ستراتېژیکه ملگرتیا کې نوی پرمختگ ولیدل شو او دا ملگرتیا یوه نوي پړاو ته داخله وبلل شوه، چې له مخې يې په اوسني وخت کې چین هڅه کوي، افغانستان د سیمې او نړۍ د هېوادونو ترمنځ د اقتصادي همکاريو په مرکز بدل شي او په دې برخه کې د «یوه کمربند - یوې لارې» پروژه ځانگړی اهمیت لري.²

په تېرو دريو کلونو کې د افغانستان او چین ولسمشرانو درې ځله سره کتلي او ترڅنگ يې په دې موده کې د افغانانو او چینایانو ترمنځ د افکارو تبادلې او تگ راتگ هم په بې مخینې ډول زیات شوی دی. چین نه یوازې دا چې له افغان حکومت سره خپلې اړیکې پیاوړې ساتلې، بلکې د دواړو هېوادونو ترمنځ يې د خلکو-خلکو او مدني ټولنو د اړیکو پیاوړتیا ته هم زمينه برابره کړې او په دې توگه چین هڅه کوي چې په افغانستان کې خپل نرم ځواک زیات کړي.

¹ د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز، «افغانستان په تېره یوه نیمه لسيزه کې» څېړنيز راپور، چاپ کال: ۱۳۹۵ لمريز، مخ: ۱۱۲.

² د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز، «د افغان-چین دوه اړخیزو اړیکو د څېړنيزې غونډې راپور»، په افغانستان کې د چین د مرستیال سفیر ژن زیکسین وینا، ۲۰۱۸ جنوري ۲۰مه: <http://csrskabul.com/pa/?p=4057>

په بل اړخ کې چین هغه هېواد دی، چې په افغانستان کې پراخ اقتصادي حضور لري. د مس عینکو کان د استخراج او د امو حوزې د تېلو را ایستلو د قراردادونو اخیستل، اقتصادي مرستې او د سوداګرۍ په ډګر کې پراخ حضور یې د یادولو دي. په دې برخه کې، د دواړو هېوادونو د سوداګرۍ کچه په ۲۰۱۵ کال کې تر یو ملیارد ډالرو واوښته.³

د چین زیاتېدونکې لېوالتیا

د افغانستان او چین دوه اړخیزې اړیکې له ۲۰۰۱ کال وروسته تر یوې لسیزې پورې عادي وې؛ خو په ۲۰۱۲ کې چین او افغانستان خپلې «دوه اړخیزې اړیکې» «ستراتېژیکو اړیکو» ته پورته کړې.⁴ که تېرو څو کلونو ته ځیر شو، په افغانستان کې د سولې او ثبات په هلو ځلو کې د چین رول او ښکېلتیا زیاته شوې، چې د افغانستان په لور د چین د زیاتېدونکې لېوالتیا او پاملرنې ښودنه کوي او مهم لامل یې هم له افغانستانه د بهرنیو ځواکونو د ډېرې برخې وتلو او د افغانستان شمال ته د ناامنیو لېږد بللی شو.

چین له یوې خوا د افغانستان په شمال کې د ناامنیو له کبله د خپل داخلي امنیت او له بلې خوا په سیمه کې د خپلو سترو اقتصادي پروژو له کبله د سیمه ییز امنیت په اړه اندېښنې لري. له همدې کبله، چین له دوو اړخونو د افغانستان په امنیت او ثبات کې رول لوبوي. له یوې خوا پر پاکستان د خپل نفوذ له لارې او له بلې خوا له افغانستان سره د خپلو نظامي مرستو د زیاتولو له لارې. همدا لامل دی، چې په بدخشان کې د یوه پوځي مرکز د جوړېدو ملاتړ کوي⁵ او د افغانستان د ملي امنیت سلاکار حنیف اتمر هم بیجینګ ته په خپل وروستي سفر کې له هغه هېواد څخه د بدخشان د غرنۍ لېوا د تجهیزاتو غوښتنه وکړه.⁶

په بل اړخ کې چین د افغانستان په لور د خپلې زیاتېدونکې لېوالتیا له کبله غواړي، چې د افغانستان د سولې په بهیر او بین الافغاني تفاهم کې هم رول ولوبوي؛ له همدې کبله چین په ۲۰۱۵ کې د افغان حکومت او

³ احمد بلال خلیل، افغانستان او چین دوه اړخیزې اړیکې (۲۰۱۵-۱۹۵۵)، د ستراتیژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز، چاپ کال ۱۳۹۶ لمريز، ۱۴۷ مخ.

⁴ China Daily, >China, Afghanistan in strategic partnership<, June 8 2012, see online:

http://www.chinadaily.com.cn/china/2012-06/08/content_15489241.htm

⁵ The Diplomat, >China's Military Base in Afghanistan<, January 18, 2018, see online:

<https://thediplomat.com/2018/01/chinas-military-base-in-afghanistan/>

⁶ Tolonews, >NSA Asks China To Help Establish A 'Mountain Brigade'<, 21 April 2018, see online:

<https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/nsa-asks-china-help-establish-%E2%80%98mountain-brigade%E2%80%99>

طالبانو ترمنځ د ارومچي د غونډې کوربه توب وکړ او د اسلام آباد د مري په مخامخ خبرو کې يې هم د څارونکي رول ولوباوه؛ خو په څلور اړخيزو خبرو اترو کې يې خپل رول نور هم زيات کړ. په همدې موخه، چين له طالبانو سره هم نسبي تفاهم لري، د طالبانو جگ پورې پلاويو څو ځله چين ته سفرونه کړي او دواړه د يو بل پر وړاندې نرم چلند لري.

پر افغان-پاک اړيکو د چين اغېز

د افغانستان-چين-پاکستان درې اړخيزې خبرې اتري په ۲۰۱۲ کال کې پيل شوې⁷، چې د بحث اصلي اجنډا يې له هماغه پيله د سيمي امنيتي وضعيت و او دا تر ډېره په سيمه کې د چين د دوو سترو پروژو (يو کمربند-يوه لاره او د چين-پاکستان اقتصادي حوزې) د پلي کېدو په تړاو د چين د اندېښنو ښودنه کوي.⁸

د افغانستان-پاکستان ترمنځ د چين منځگرتيا او درې اړخيزې غونډې تېر کال (۲۰۱۷) په لومړي ځل د بهرنيو چارو وزيرانو په کچه پيل شوې، چې په اړه يې لومړی ځل د ۲۰۱۷ په جون کې د افغانستان او چين ولسمشرانو د شانگهای همکاريو سازمان د غونډې په څنډه کې پر دغو درې اړخيزو غونډو هوکړه وکړه او بالاخره د ډسمبر مياشتې په وروستيو کې په بيجينگ کې جوړه شوه.

له يوې خوا چين تېر کال رسماً د افغانستان د سولې بهير کې د منځگرتيا او بين الافغاني تفاهم د اسانچاری لپاره چمتووالی وښود⁹ او له بله پلوه افغان حکومت په دې نظر دی چې د افغان سولې بهير کې د پاکستان صادقانه همکاري اړينه ده. چين يوازېني هېواد دی چې پر پاکستان فشار راوړلی شي؛ ځکه چين له پاکستان سره د ملگرتيا ژورې ستراتېژيکې اړيکې لري او د بيجينگ-اسلام آباد اړيکې په ځانگړې توگه له اقتصادي اړخه پراخې دي. يوازې په ۲۰۱۵ کال کې پاکستان ته د چين د ولسمشر په سفر کې ۵۱ هوکړه لیکونه لاسليک شول، چې له مخې يې د پلي کېدونکو پروژو ارزښت ۴۶ مليارده ډالره کېږي.¹⁰

⁷ China Chairs the First Trilateral Dialogue of China-Afghanistan-Pakistan, 2012/02/29, see it online:

<http://www.china-embassy.org/eng/zgyw/t910391.htm>

⁸ د ستراتېژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز، «افغانستان په تېره يوه نيمه لسيزه کې» څېړنيز راپور، چاپ کال: ۱۳۹۵ لمريز، مخ: ۱۰۹.

⁹ د چين سفير له بي بي سي سره په مرکه کې: دوی چمتو دي چې د افغانانو د خپل منځي سولې اسانچاري وکړي. ۲۰۱۷ جون ۱۲ مه:

<http://www.bbc.com/pashto/afghanistan-40241050>

¹⁰ د ستراتېژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز، «پاکستان ته د چين د ولسمشر سفر او پر سيمه يي اغېزې»، ۱۳۹۴ ثور ۶ مه، آنلاين:

<http://csrskabul.com/pa/?p=898>

له دې سره سره، که په اوسني وخت کې د پاکستان او چين سياستونو ته وکتل شي، د دواړو ستراتېژيکو ملگرو سياستونه تر څه حده په ټکر کې دي. ځکه چين په نورو هېوادونو کې د لاسوهنې او له نورو هېوادونو سره د شخړو سياست پرمخ نه وړي، بلکې د اقتصادي سياستونو له لارې غواړي خپل ځواک پراخ کړي، چې په دې لړ کې يې تقريبا ۵۷ ميليارده ډالره يوازې په پاکستان کې پانگونه کړې ده. همدا لامل دی، چې د ۲۰۱۷ کال په وروستيو کې په لومړي ځل چين هم د پاکستان خلاف غږ پورته کړ او د ۲۰۱۷ کال په سپټمبر کې د برېکس سازمان په اعلاميه کې، چې چين يې مهم غړی دی، په پاکستان کې د وسله والو ډلو فعاليتونه غندل شوي وو.^{۱۱}

افغانستان ته د پاکستان د لومړي وزير خاقان عباسي په وروستي سفر کې هوکړه وشوه، چې د دواړو هېوادونو د عمل پلان پر نهايي کولو به د بهرنيو چارو وزيران او د ملي امنيت سلاکاران کار وکړي. ځکه نو چين ته د افغانستان د ملي امنيت سلاکار د سفر موخه هم تر ډېره همدا وه، چې پر پاکستان د چين د فشار له لارې پر دغه هېواد خپلې غوښتنې ومني. دغه راز ټاکل شوې، د بهرنيو چارو وزيرانو درې اړخيزه غونډه هم په نژدې راتلونکي کې په کابل کې جوړه شي.

پوښتنه دا ده، چې تراوسه ولې په افغان-پاک اړيکو کې د ځواکمن چين منځگړتيا هغه څه لاسته نه دي راوړي، چې افغانستان يې په لټه کې دی؟ له يوې خوا حقيقت دا دی، چې پاکستان که څه هم د افغانستان په سوله کې رغند رول لوبولی شي؛ خو په ټوليز ډول دغه هېواد پر طالبانو هغسې کنټرول هم نه لري، چې دا ډله د فشار له لارې سولې ته اړباسي. له بلې خوا د افغانستان-پاکستان اړيکو کې بې باوري هم داسې کچې ته رسېدلې، چې په اسانۍ سره عادي کېدلې نه شي.

سيمه ييز سياستونه

د افغانستان او چين د اړيکو غوړېدا او پياوړتيا ته په سيمه ييزه او نړيواله کچه په ښه نيت کتل کېږي، چې په دې منځ کې پاکستان په افغانستان کې د چين زياتېدونکي رول او ستراتېژيکي ملگرتيا ته خوښ دی؛ ځکه د پاکستان له نظره چين کولی شي په دغه هېواد کې د هند د زياتېدونکي رول او نفوذ ځای ډک کړي.

^{۱۱} د ستراتېژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز، «د برېکس سازمان اعلاميه او پر سيمه يي اغېزې»، ۱۳۹۶ سنبله ۲۵مه، آنلاين:

<http://csrskabul.com/pa/?p=3777>

چين په نړيواله کچه د افغانستان په تړاو د امریکا او روسیې په تفاهماتو کې رول لوبولی شي او د سیمې په کچه د کابل-اسلامآباد اړیکو په رغولو کې مرسته کولی شي؛ خو بیا به هم پر پاکستان د چین فشارونه په یوازې سر ونه شي کړای، چې د افغانستان او پاکستان ترمنځ اوږدمهالې بې باورۍ ختمې کړي.

چین هم غواړي د خپلو اوږدمهالو گټو لپاره د افغانستان په قضیه کې ځان ښکېل وساتي؛ خو په ټولیز ډول یې تراوسه د افغانستان په قضیه کې په خورا احتیاط قدمونه پورته کړي دي.

چالش‌های موجود در برابر انتخابات پارلمانی پیشرو

ضیاءالاسلام شیرانی / مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

پس از حدود سه سال تأخیر در برگزاری انتخابات پارلمانی، بلاخره کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان تاریخ نهایی برگزاری آن را اعلام نمود و قرار است به تاریخ ۲۸ میزان سال جاری (۱۳۹۷ هـ ش) انتخابات ولسی جرگه و شوراهای ولسوالی‌ها برگزار گردد.

با اعلام تاریخ نهایی و برگزاری انتخابات، پروسهٔ ثبت نام رأی‌دهنده‌گان در تاریخ ۲۵ حمل در مراکز تمام ولایات کشور آغاز گردید که تا ۲۳ ماه ثور ادامه خواهد داشت و بعداً به ولسوالی‌ها و قریه‌ها انتقال خواهد یافت؛ اما با گذشت حدود دو هفته بنابر دلایل مختلف، اشتراک مردم در پروسهٔ ثبت نام رأی‌دهی کم‌رنگ بوده و به همین دلیل سیران حکومت وحدت ملی نیز از این مسئله ابراز نگرانی کرده‌اند.

از سوی هم‌رئیس کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان در روز اعلام تقویم انتخابات تعهد نمود که به هیچ شخص اجازهٔ تقلب نخواهد داد و از تمام مردم خواست تا در جلوگیری از تقلب در انتخابات، با این کمیسیون همکاری باشند؛ اما تأخیر سه سال در برگزاری انتخابات پارلمانی و نیز تجربهٔ تقلب گسترده در انتخابات گذشته، عواملی اند که باور مردم را بر شفافیت این پروسه کم‌رنگ ساخته است.

در این تحلیل روی چگونگی پروسهٔ کنونی انتخابات، چالش‌های موجود در برابر این انتخابات و نیز شفافیت و سرتاسری بودن آن، پرداخته شده است.

تأخیر در برگزاری انتخابات پارلمانی

بر اساس بند دوم مادهٔ ۸۳ قانون اساسی افغانستان، دورهٔ کاری ولسی جرگه به تاریخ اول ماه سرطان سال پنجم آن، بعد از اعلام نتایج انتخابات به پایان می‌رسد و باید شورای جدید آغاز به کار کند. ولی دولت افغانستان در زمان قانونی و معین قادر به برگزاری انتخابات نشد و بر اساس اعلامیهٔ که در ۲۹ جوزای ۱۳۹۴ از سوی ریاست جمهوری صادر شد، دورهٔ کاری ولسی جرگه تا زمان اعلام نتایج انتخابات دورهٔ بعدی تمدید گردید.

با گذشت سه سال، به علت کشمکش‌های سیاسی در کشور، با آنکه چند بار تاریخ برگزاری انتخابات نیز اعلام گردید؛ ولی هر بار بنابر مشکلات و مخالف‌های سیاسی، دولت موفق به برگزاری انتخابات نگردید. چنانچه کمیسیون پیشین انتخابات در ۲۸ جدی ۱۳۹۴ هـ ش اعلام کرد که انتخابات پارلمانی به تاریخ [۲۴ میزان ۱۳۹۵](#) هـ ش برگزار خواهد شد؛ اما این اعلام با مخالف‌هایی مواجه شد. رئیس اجرائیهٔ حکومت تأکید داشت که تمام کارها از سوی "کمیسیون جدید" باید انجام یابد و پیش از انتخابات پارلمانی، نظام انتخاباتی باید اصلاح گردد.

پس از حل شدن قضیهٔ اصلاحات انتخاباتی در سال دوم حکومت وحدت ملی، نهایتاً کمیسیون‌های انتخاباتی تشکیل و آغاز به کار نمود. با آنکه حکومت وحدت ملی از برگزاری انتخابات پارلمانی در جریان سال ۱۳۹۶ سخن می‌زد، اما کمیسیون جدید انتخابات در تاریخ اول سرطان سال ۱۳۹۶ هـ ش اعلام کرد که انتخابات پارلمانی و شوراهای ولسوالی‌ها در [۱۶ سرطان ۱۳۹۷](#) برگزار خواهد شد.

تاریخ مذکور نیز تغییر کرد و بدلیل مشکلات فنی، مالی و امنیتی، بالآخره **۲۸ میزان** سال ۱۳۹۷ هـ ش به حیث تاریخ نهایی برای برگزاری انتخابات پارلمانی اعلام گردید که با اعلام آن کار عملی برای تطبیق این پروسه نیز آغاز گردید، ولی با این همه، در حال حاضر به دلیل عدم پابندی حکومت بر تعهداتش، بی‌اعتمادی نسبت به کفایت کمیسیون‌های انتخابات به شدت افزایش یافته است و مردم بیشتر بر شفافیت انتخابات آینده باورمند نیستند.

چگونگی پروسه انتخابات

با در نظر داشت قانون انتخابات، تقویم انتخابات باید ۱۲۰ روز قبل از روز انتخابات تعیین و اعلام گردد. بنابراین، هفته گذشته (۲ ثور ۱۳۹۷ هـ ش) اعضای رهبری کمیسیون مستقل انتخابات در یک جلسه علنی با حضور رسانه‌ها، نماینده‌گان احزاب سیاسی و نهادهای جامعه مدنی، تقویم انتخابات پارلمانی و شوراهای ولسوالی‌ها را اعلام نمود.

مطابق **تقویم** اعلام شده، ثبت نام و تهیه فهرست رای‌دهنده‌گان از تاریخ ۲۵ حمل الی ۲۳ ثور در مراکز ولایت‌ها، از ۲۵ ثور الی ۷ جوزا در ولسوالی‌ها و از ۹ الی ۲۲ جوزا در قریه‌ها صورت می‌گیرد و به این ترتیب فهرست کامل تمام رای‌دهنده‌گان به تاریخ ۲۳ ماه اسد اعلام خواهد شد. همچنان ثبت نام کاندیدها از تاریخ ۵ الی ۲۲ جوزا، مبارزات انتخاباتی از ۶ الی ۲۵ میزان و بلاخره نتایج ابتدائی انتخابات پارلمانی به تاریخ ۱۹ عقرب و نتایج نهائی آن به تاریخ ۲۹ قوس، و نتایج ابتدائی انتخابات شوراهای ولسوالی‌ها در تاریخ ۱۸ جدی و نهائی آن در ۴ دلو اعلام خواهد شد.

در این انتخابات برای **پروسه ثبت نام** و تهیه فهرست رای‌دهنده‌گانی که سن قانونی (۱۸ سال) را تکمیل کرده باشد، از تذکره تابعیت به حیث یگانه سند معتبر ملی استفاده می‌شود که همه انواع آن دارای اعتبار می‌باشد. در این میان برای افرادی که فاقد تذکره تابعیت اند، اداره ثبت احوال نفوس قبل از آغاز پروسه ثبت نام، توزیع تذکره تابعیت را در ماه حوت سال ۱۳۹۶ برای حدود ۱۰ میلیون نفر واجد شرایط رای‌دهی آغاز کرد که تا اکنون جریان دارد. از این‌رو، استفاده از کارت‌های رای‌دهی قبلی در این انتخابات منتفی شد.

افراد واجد شرایط رأی دهی با مراجعه به مراکز ثبت نام، بر اساس معلومات موجود در تذکره تابعیت شان ثبت نام می شوند و تصدیق آن در پشت تذکره با اسکاشتیپ امنیتی برچسپ زده می شود. در تصدیق ثبت نام در پشت تذکره، شمله منحصر به فرد ثبت شده، حوزه انتخاباتی و کود مرکز رأی دهی جای دارد و به همین دلیل در حوزه و مرکز دیگر انتخاباتی رای داده نمی تواند.

چالش موجود در برابر انتخابات

- **وضعیت امنیتی:** وضعیت خراب امنیتی در کشور یکی از چالش های بزرگ در برابر پروسه انتخابات به شمار می رود، چون برگزاری موفقانه و سرتاسری انتخابات مستلزم تأمین امنیت در کشور می باشد. بر بنیاد گزارش سیگار بیشتر از ۴۰ درصد ولسوالی ها یا تحت کنترل طالبان است و یا هم بر سر آنها جنگ جریان دارد. از سوی دیگر افزایش حملات و انفجارهای موبار مخالفین مسلح دولت در پایخت و شهرهای بزرگ کشور چالشی دیگری در برابر مردم افغانستان به حساب می رود که پروسه انتخابات را به چالش می کشاند.

از آغاز پروسه ثبت نام تا اکنون چندین حمله بر مراکز ثبت رأی دهنده گان و توزیع تذکره ها صورت گرفته است که خونین ترین آن هفته گذشته در ناحیه ششم شهر کابل بر یک مرکز ثبت نام رأی دهنده گان صورت گرفت و حدود ۷۰ تن به شمول زنان و اطفال کشته و بیش از ۱۲۰ تن زخمی برجای گذاشت.

- **میکانیزم انتخاباتی:** نظر به میکانیزم اعلام شده کمیسیون مستقل انتخابات، تذکره تابعیت یگانه سند معتبر برای رأی دهی می باشد؛ ولی هنگام ثبت نام یک فرد برای رأی دهی، استیکری بر تذکره او نصب می گردد و این مسئله تبدیل به مشکلی شده که برخی مردم به دلیل تهدیدهای امنیتی از اشتراک در پروسه ثبت نام رأی دهی ابراز نگرانی می کنند و به همین دلیل در پروسه ثبت نام رأی دهی اشتراک نمی کنند.

در این رابطه، عبدالکریم متین والی غزنی هفته گذشته (۴ ثور ۱۳۹۷ هـ ش) در یک نشست خبری اظهار داشت که ۸۰ درصد از مردم این ولایت، به دلیل تهدیدهای امنیتی حاضر نیستند که هنگام ثبت نام رأی دهی در عقب تذکره های شان [استیکر چسپانده](#) شود.

• **شفافیت:** عدم باور مندی مردم بر شفافیت پروسه انتخابات پارلمانی چالش دیگری در برابر این پروسه می باشد. از آنجاییکه در طول ۱۷ سال گذشته در تمام پروسه های انتخابات فساد و تقلب گسترده وجود داشته و حتی در انتخابات سال های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۴م پروسه انتخابات عملا تبدیل به یک بحران در کشور نیز شد و تیم های انتخاباتی به رویارویی پرداختند، اعتماد مردم به رای دهی و در کل بر پروسه انتخابات در افغانستان به شدت کاهش یافت.

با در نظر داشت تجربه های گذشته در حال حاضر نیز بیشتر مردم معتقد اند که افراد از طریق تقلب و جعل به کرسی ها می رسند و اشتراک آن ها در انتخابات معنای ندارد!

با آنکه کمیسیون مستقل انتخابات از شفافیت در پروسه انتخابات اطمینان می دهد، اما [اعضای مجلس سنای افغانستان](#) بر سیستم توزیع تذکره ها انتقاد می کنند و می گویند که یک فرد به نام های مختلف چند تذکره اخذ می کند. به گونه مثال، گلالی اکبری یکی از اعضای مجلس سنا در نشست عمومی این مجلس گفته است که یکی از محافظین او در مراکز مختلف سه بار تذکره گرفته است.

آیا انتخابات سرتاسری و شفاف خواهد بود؟

انتخابات سرتاسری و شفاف در یک کشور به گونه مستقیم ارتباط به حاکمیت دولت بر تمام جغرافیا و ملت آن کشور دارد و این زمانی ممکن بوده می تواند که آن کشور دارای نظام و حکومت قوی و مسلط باشد.

در افغانستان نیز عدم حاکمیت دولت بر تمام جغرافیای کشور، وضعیت امنیتی، میکانیزم و چگونگی پروسه ثبت نام رای دهی، نگرانی از وجود فساد و تقلب در پروسه انتخابات و غیره مواردی اند که پروسه انتخابات ولسی جرگه و شوراهای ولسوالی ها را زیر سایه خود در آورده است.

با در نظر داشت چالش های مذکور، علاقه مردم برای ثبت نام به رای دهی نیز کم بوده و نظر به معلومات کمیسیون مستقل انتخابات در هفته نخست ثبت نام رای دهنده گان در سرتاسر افغانستان تنها ۲۳۰ هزار تن ثبت نام کرده بودند. اینکه در حال حاضر برای پروسه ثبت نام از سوی کمیسیون انتخابات دو ماه وقت در نظر گرفته شده، با توجه به هفته نخست این پروسه تا پایان این مدت تنها حدود دو میلیون نفر ثبت نام خواهند کرد، در حالیکه نظر به معلومات کمیسیون انتخابات، حدود ۱۳ تا ۱۴ میلیون تن واجد شرایط شرکت در انتخابات اند. بنابراین، اگر این پروسه به همین کندی به پیش برود، مشروعیت این پروسه زیر سوال خواهد رفت.

در کل، وضعیت امنیتی وخیم در کشور، و خواست طالبان از مردم مبنی بر مقاطعه با پروسه انتخابات، ضعف آگاهی‌دهی به مردم درباره انتخابات، موجودیت فساد و تقلب و نیز میکانیزمی که برای برگزاری انتخابات روی دست گرفته شده، عواملی اند که سرتلری بودن و شفاف بودن انتخابات ولسی جرگه و شوراهای ولسوالی‌ها را به چالش کشیده است.

پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com - csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.com -- www.csrskabul.net

شماره تماس دفتر: (+93) 202564049 - (+93) 784089590

محقق ارشد: حکمت الله خلاند

محقق و مسؤول تحليل هفته: ضياء الاسلام شيراني

محقق و مسؤول نشر تحليل هفته: احمدشاه راشد

hekmat.zaland@gmail.com

(+93) 775454048

zi.shirani@gmail.com

(+93) 764747548

ahmadshahr786@gmail.com

(+93) 784249421